

URADNI LIST

LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE

Leto XV

V LJUBLJANI, dne 7. avgusta 1958

Številka 26

VSEBINA:

156. Objava Republiške volilne komisije LRS o potrditvi kandidature za volitve ljudskega poslanca v Republiški zbor Ljudske skupščine LRS.

157. Dogovor o najvišjih odkupnih cenah za gobe.

Odloki ljudskih odborov:

52. Odlok o družbenem planu okraja Kranj za leto 1958.

53. Odlok o razširitvi odloka o odškodninski tarifi za razlašena stavbna zemljišča v okraju Novo mesto na območje občin Brežice, Senovo, Sevnica in Videm-Krško.

54. Odlok o odškodninski tarifi za razlašena zemljišča v okraju Novo mesto v letu 1958.

— Popravek odloka o nagradah in povračilih poslancem Ljudske skupščine LRS.

156.

OBJAVA

Republiške volilne komisije LRS o potrditvi kandidature za volitve ljudskega poslanca v Republiški zbor Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije

Na podlagi 95. in 185. člena zakona o pravicah in dolžnostih ter o volitvah in odpoklicu republiških ljudskih poslancev v Ljudski republiki Sloveniji Republiška volilna komisija LRS

objavlja

da je za nadomestne volitve za poslanca Republiškega zbora Ljudske skupščine LRS v 115. volilnem okraju, ki bodo v nedeljo 31. avgusta 1958, potrjena kandidatura Vilfana J. dr. Jože iz Beograda.

St. 46/2-58

Ljubljana, dne 2. avgusta 1958.

Republiška volilna komisija

Tajnik: Namestnik predsednika:

Dr. Josip Globevnik l. r. Matej Dolničar l. r.

157.

Na podlagi 75. člena uredbe o trgovanju ter o trgovskih podjetjih in trgovinah (Uradni list FLRJ, št. 37/55, 1/57, 24/57, 31/57, 54/57, 12/58 in 16/58) so sklenili zastopniki Glavne zadrudne zveze Slovenije, Zadrudne poslovne zveze Slovenije, Okrajne zadrudne zveze Slovenije, Okrajne zadrudne zveze Gorica, Koper, Kranj, Maribor, Novo mesto, Celje, Murska Sobota, Ljubljana in ob navzočnosti predstavnika Sekretariata Izvršnega sveta LS LRS za kmetijstvo in gozdarstvo, Sekretariata za blagovni promet LRS in Trgovinske zbornice LRS,

DOGOVOR

o najvišjih odkupnih cenah za gobe

I. Pooblaščeni zastopniki Glavne zadrudne zveze Slovenije, Zadrudne poslovne zveze Slovenije, Okrajne zadrudne zveze Gorica, Koper, Kranj, Maribor, Novo mesto, Celje, Murska Sobota, Ljubljana, predstavnik Sekretariata Izvršnega sveta LS LRS za kmetijstvo in gozdarstvo, Sekretariata za blagovni promet LRS in Trgovinske zbornice LRS so se dogovorili na sestanku, ki je bil 25. julija 1958 pri Glavni zadrudni zvezi Slovenije v Ljubljani, da se lahko kupujejo suhe gobe od individualnih proizvajalcev po tehle najvišjih cenah:

Vrsta gob:	Cena
suhe gobe I. razreda	800 din
suhe gobe II. razreda	650 din
suhe gobe III. razreda	550 din

Cena je mišljena za 1 kg suhih gob fco zadruga oziroma odkupna postaja.

II. Ta dogovor je obvezen za vse organizacije iz prvega in drugega odstavka 72. člena uredbe o trgovanju ter o trgovskih podjetjih in trgovinah.

III. Ta dogovor velja od dneva objave v »Uradnem listu LRS.«

St. 22/189 VP/SA

Ljubljana, dne 25. julija 1958.

Predsednik
upravnega odbora

Glavne zadrudne zveze Slovenije:

Jože Ingolič l. r.

Odloki ljudskih odborov

52.

Na podlagi 1. odstavka 16. člena zakona o okrajnih ljudskih odborih (Uradni list LRS, št. 19-89/52) je okrajni ljudski odbor Kranj na seji okrajnega zbora in na seji zbora proizvajalcev dne 18. marca 1958 sprejel

ODLOK

o družbenem planu okraja Kranj za leto 1958

1. člen

Prvi del

PREGLED GOSPODARSKEGA RAZVOJA V LETU 1957 IN SMERNICE ZA NADALJNI RAZVOJ V LETU 1958

V letu 1957 je gospodarstvo okraja Kranj doseglo na vseh gospodarskih področjih velik napredek. V primerjavi z letom 1956 se je povečal obseg proizvodnje v industriji za 12,7 %, v kmetijstvu za 4,2 %, v gozdarstvu za 19,6 %, obseg storitev v gradbeništvu se je zvišal za 42,9 %, v cestnem prometu za 153,7 %, blagovni promet se je povečal v gostinstvu za 15,5 % v trgovini za 18,7 %, v obrtni in komunalni gospodarski delavnosti pa se je obseg proizvodnje in storitev zvišal za 21,1 %.

Na podlagi te povečane gospodarske aktivnosti v letu 1957, v neki meri pa tudi zaradi odprodaje dela prenesenih zalog iz leta 1956 (črna metalurgija, industrija obutve, posamezna podjetja tekstilne industrije) je bil v letu 1957 dosežen za 7,7 % višji narodni dohodek kakor v prejšnjem letu oziroma za

4,8 % višji od predvidevanj po družbenem planu za leto 1957.

Zaposlenost se je v letu 1957 v socialističnem sektorju gospodarstva v okraju povečala za 1.474 oseb ali za 4 %, kar presega tekoči prirastek aktivnega prebivalstva. Razlika se je zagotovila iz rezerv kmetijske delovne sile ter s povečano zaposlitvijo sezonske delovne sile iz tujih okrajev.

Znatno večja proizvodnja je v letu 1957 omogočila večje izvozne presežke ter se je izvoz industrijskih izdelkov iz proizvodnje v okraju v primerjavi z letom 1956 povečal za 29,4 %.

Spričo doseženega visokega dohodka se je v letu 1957 povečala poraba v vseh njenih oblikah. V okviru skupnega dohodka prebivalstva, ki se je v letu 1957 povečal v državnem merilu za 20,5 %, so se osebni prejemki zaposlenih v socialističnem sektorju gospodarstva v našem okraju povečali za 25,3 %, kar velja glede na veliko povečanje proizvodnje in dohodka v našem okraju kot ekonomsko upravičeno, če ne upoštevamo posameznih primerov, ko so podjetja plače povečala preko sorazmerja z doseženim realnim učinkom dela. Izdatki socialnega zavarovanja so se v letu 1957 povečali za 11,9 %, proračunski izdatki za 16,8 %, skupne investicije pa za 36,6 %.

Za leto 1958 se predvideva za naš okraj nadaljnji, za 4 % večji narodni dohodek. Ta predvidevanja temeljijo na pričakovanem nadaljnjem povečanju industrijske in kmetijske proizvodnje ter na napredku, ki se pričakuje glede na razvoj drugih gospodarskih delavnosti v skladu s smernicami tega družbenega plana.

Po posameznih gospodarskih panogah daje v letu 1957 doseženo povečanje in za leto 1958 predvideno nadaljnje povečanje narodnega dohodka tole sliko:

	Indeks povečanja narodnega dohodka				Struktura skupnega nar. dohodka	
	Indeks 1957/1956		Indeks 1958/1957		1957	1958
	družbeni sektor	družbeni in zasebni sektor	družbeni sektor	družbeni in zasebni sektor		
Industrija	105,9	105,9	105,8	105,8	81,4	81,3
Gradbeništvo	148,3	148,3	109,7	109,7	1,4	1,4
Promet	145,2	145,2	102,3	102,3	0,6	0,6
Gozdarstvo	146,5	146,5	101,9	101,9	1,5	1,5
Kmetijska posestva	112,5	101,6	106,3	104,3	7,2	7,1
Kmetijske zadruge	105,4	105,4	96,1	96,1	1,2	1,1
Trgovina	152,7	152,7	114,5	114,5	2,4	2,6
Gostinstvo	109,8	110,3	106,0	110,0	0,8	0,9
Obrt	122,9	113,2	104,9	106,6	3,1	3,1
Komunalna podjetja	111,8	111,8	102,9	102,9	0,4	0,4
Gospodarstvo okraja skupaj	108,1	107,7	104,0	104,0	100,0 %	100,0 %

Povprečje na enega zaposlenega v družbenem sektorju:

Indeks	
1957	1958
1956	1957

leta 1956 din 980.478
 leta 1957 din 1.016.905
 leta 1958 din 1.030.210

103,7	—
—	101,3

Povprečno na enega prebivalca:	Indeks	
	1957	1958
	1956	1957
leta 1956 din	279.634	
leta 1957 din	297.428	106,4
leta 1958 din	304.872	—
		102,5

1 Industrija

V letu 1957 se je fizični obseg industrijske proizvodnje v okraju zvišal za 12,7 % nad obseg proizvodnje v letu 1956. Ker je bil učinek novih zmogljivosti, ki so pričele obratovati v letu 1957, upoštevan že pri sestavi plana, je izkazano nadplansko povečanje proizvodnje pripisati v glavnem boljši izrabi kapacitet pod vplivom splošne stabilizacije gospodarstva, večje storilnosti, nemotene preskrbe z električno energijo, zlasti pa tudi zaradi okolščine, da se je preskrba posameznih kritičnih surovin izboljšala preko prvotno predvidenega obsega.

Za leto 1958 je plan proizvodnje sestavljen v skladu s predvidevanji po republiškem družbenem planu ter je v povprečju za 5,3 % višji od izredno visoke proizvodnje v preteklem letu. Če izvzamemo pričetek obratovanja novega tovarniškega objekta v Železnikih in posamezne manjše izpopolnitve mehanizacije, bo povečanje proizvodnje doseženo z boljšo izrabo zmogljivosti. Pri tem se računa s povečanimi dodelitvami nekaterih vrst kritičnih surovin, sicer pa je plan vezan na predpostavko enako ugodnih proizvodnih razmer, kakor so bile v preteklem letu.

Po posameznih industrijskih strokah je primerjava indeksnih števil za fizični obseg proizvodnje in za povprečno število zaposlenih takale:

Stroka - panoga	Indeks količinske proizvodnje		Indeks števila zaposlenih	
	1957/56	1958/57	1957/56	1958/57
Stroka 111	113,4	103,8	108,4	102,0
114	110,9	100,0	93,1	100,0
117	107,6	112,7	101,6	103,6
119	123,7	110,8	104,9	106,0
120	128,6	108,4	120,4	110,8
121	124,3	106,4	106,0	103,4
122	107,1	105,1	110,9	102,9
123	108,7	112,0	102,4	105,9
124	111,8	102,5	104,7	101,4
125	123,7	111,2	106,8	104,6
126	124,4	100,5	117,7	100,0
127	120,0	108,3	109,7	104,8
128	109,8	116,7	147,2	108,5
Industrija skupaj	112,7	105,3	102,6	102,2

V okrajnem globalu prihaja zlasti do izraza naraščanje proizvodnje tehle najvažnejših izdelkov:

Skupina izdelkov	Enota mere	Indeks				
		1956	1957	1958	1957/56	1958/56
Električna energija	tisoči Mhw	167.853	183.308	194.284	109,2	115,7
Surovo železo	ton	117.984	122.297	150.000	103,7	110,2
Jeklo	ton	246.474	263.133	269.600	106,8	109,4
Verige	ton	2.021	2.065	2.415	102,2	119,5
Vijačno blago	ton	3.622	4.244	4.845	117,2	133,8
Izdelki elektroindustrije	tisoči din	4.402.700	5.532.258	6.098.269	125,7	138,5
Opeka vseh vrst	tisoči kom	11.535	13.733	14.234	119,1	123,4
Lepenka	ton	1.393	1.512	1.700	108,5	122,0
Bombažna preja	ton	8.782	9.532	9.495	108,5	108,1
Bombažne tkanine	tisoči m ²	39.583	42.955	44.268	108,5	111,8
Obutev	tisoči parov	1.324	1.702	2.073	128,5	156,6
Gumijevi izdelki	ton	3.475	4.501	4.539	129,5	130,6

Za stroko 114 se v planu za leto 1958 v nasprotju s predvidenim povečanjem osnovne proizvodnje surovega železa in jekla predvideva zaradi bližnjega remonta znaten količinski izpadek v valjarni. Na indeks vpliva poleg tega premik na proizvodnjo kvalitetnejših sortimanov v predelovalnih obratih, tako da se, če računamo z enakimi drugimi proizvodnimi razmerami, računa za leto 1958 z enako visokim skupnim obsegom proizvodnje kakor v letu 1957.

Razen v črni metalurgiji je indeks za leto 1958 planiranega povečanja proizvodnje nižji od globalnega povprečja industrije še v tekstilni in gumarski industrijski stroki.

V tekstilni industriji obstoje sicer preko postavljene proizvodnega plana še proste kapacitete v posameznih tkalnicah, vendar pa predstavljajo ozko grlo zaradi nezadostne kapacitete oplemenilnic, obseg proizvodnje surovih tkanin pa je odvisen od omejene

možnosti njihovega plasmana. Glede gumarske industrije velja, da je višina proizvodnje že v preteklem letu dosegla optimalno stopnjo izrabe proizvodne zmogljivosti ter bo nadaljnje povečanje proizvodnje mogoče šele po dovrstitvi že začete izgraditve novih kapacitet.

Realizacija se je v letu 1957 v primerjavi s prejšnjim letom povečala za 9 %, to je pod proizvodnim indeksom, dasi je poleg tekoče proizvodnje obsegala tudi odprodajo dela prenesenih zalog iz prejšnjega leta. To nesorazmerje je z ene strani pripisati nižjemu nivoju prodajnih cen nekaterih tekstilnih artiklov in posameznih vrst izdelkov drugih industrijskih strok kakor tudi predpisani odpravi obračunavanja prometnega davka pri eksportu, z druge strani pa okoliščini, da obsega račun proizvodnega indeksa tudi medfazno proizvodnjo, ki se je v letu 1957 bolj povečala kakor sama blagovna proizvodnja.

Zaloge nekaterih izdelkov so se v letu 1957 pod vplivom ugodne konjunktore na tržišču v splošnem znižale, zlasti v črni metalurgiji, v tekstilu in v industriji obutve, pač pa izkazujejo naraščanje zalog posameznega podjetja drugih strok (Elan, Iskra, Standard), ki zaradi spremenjenih tržnih razmer niso mogle plasirati vse svoje, mestoma znatno povečane proizvodnje.

Za leto 1958 se kalkulacija prodajne vrednosti planirane blagovne proizvodnje v primerjavi z realizacijo v letu 1957 poveča za 3,8 %, to je nad indeks povečanja količinske proizvodnje. To nesorazmerje v planiranem bruto produktu realizacije se utemeljuje z rastočim preusmerjanjem podjetij na proizvodnjo dražjih kvalitetnih končnih izdelkov ter s povečanim globalom planiranega prometnega davka, ki je spričo kontingentiranja eksportnih količin v posameznih strokah planiran od povečanih količin za notranjo porabo.

Povprečno število zaposlenih v industriji se je v letu 1957 v primerjavi z letom 1956 povečalo za 1.123 oseb oziroma za 4,5 %, ne upoštevajoč pri tem zmanjšanje staleža pri Železarni Jesenice za povprečno 491 zaposlenih, ki ga je podjetje nadomestilo s povečanjem čezurnega in nedeljskega dela ter s povečanjem storilnosti.

Nominalna višina povprečnih zaslužkov po tarifnem pravilniku na zaposlenega v industriji se je v letu 1957 po ocenjenih podatkih povečala za 27,1 %. Če pri tem upoštevamo, da se je v letu 1957 skupni indeks cen na drobno povečal za 3 %, znaša realno povečanje plač 24,1 %.

Na povečanje nominalne višine zaslužkov so vplivala tale dejstva:

— zakonito povečanje nivoja tarifnih postavk v industriji (za povprečno 9 %),

— zaradi sprostite izplačil za izpolnjevanje norm in povečanje normiranega dela so se zaslužki povečali povprečno za 7,2 %,

— zaradi povečanja čezurnega, nočnega in nedeljskega dela so se zaslužki povečali povprečno za 5,8 %,

— zaradi kvalifikacijskega premika in uporabe tarifnih postavk v razponu so se zaslužki povečali povprečno za 5,2 %.

Vzporedno s povečanjem nominalnih plač se je storilnost dela, izražena v razmerju staleža in fizičnega obsega proizvodnje, izboljšala v povprečju za

8,2 % pri soupoštevanju znižanega staleža Železarne Jesenice pa za 10,5 %. V splošnem pa še ni dosledno dosežena skladnost med izpolnjevanjem norm in ekonomskim učinkom, zlasti pa tudi sistem premiranja pri večini podjetij še ni toliko izpopolnjen, da bi zagotovil realno stimulacijo posameznikov k večji storilnosti.

Za leto 1958 se pri planiranem povečanju industrijske proizvodnje za 5,3 % predvideva povečanje staleža za 581 oseb ali za 2,2 %, vendar pa je pričakovati, da se bo storilnost povečala znatno iznad tega proporca, če se upošteva, da v računu količinskega indeksa niso polno zajeti premiki na proizvodnjo kvalitetnejših sortimanov, generalni remont i v obratih Železarne Jesenice (valjarna), niti ne možnosti, ki jih imajo podjetja, da zagotovijo nadaljnji dvig proizvodnje z odpravo pomanjkljivosti glede organizacije dela. Nujno je vsekakor, da uprave vseh podjetij povečajo skrb za dvig storilnosti dela, da se čimbolj izrabijo proizvodne zmogljivosti, tako da bo proizvodnja dosegla, po možnosti pa tudi preseгла, za tekoče leto planirani obseg. V tem cilju je treba zlasti,

— da podjetja pri delitvi svojega povečanega deleža na dohodku v prvi vrsti upoštevajo potrebe za tehnične izpopolnitve, izboljšave in racionalizacije ter zato smotrno izkoristijo sprostitev sredstev za investicijsko vzdrževanje in povečanje sredstev amortizacije;

— da podjetja posvetijo vso potrebno pažnjo pravilni organizaciji dela, uporabljajoč pri tem analitično oceno delovnih mest kot znanstveno metodo

za urejanje organizacije delovnih mest, za urejanje organizacije tehnološkega procesa dela,

za enakomerno obremenitev vseh delovnih mest pri določanju norm,

za ureditev funkcionalnih problemov organizacije delovnih mest in podjetja kot celote;

— da podjetja pri izvajanju predpisov zakona o delovnih razmerjih uporabljajo analitično oceno delovnih mest kot objektivna merila

za ugotavljanje odgovornosti na delovnem mestu,

za ugotavljanje delovnih pogojev glede na politiko zaposlovanja na sploh in predvsem še glede na zaposlovanja invalidov, dela manj zmožnih oseb, žensk in mladine, pri tem je treba sistematično skrbeti za poklicno svetovanje mladine ter za profesionalno rehabilitacijo invalidnih oseb,

za uvajanje objektivnega sistema tarifne politike v podjetju,

za izdelavo programov za praktično priučevanje na delovnem mestu,

za ugotavljanje raznih vplivov okolice na delo,

za ugotavljanje realnih razmerij med tarifnimi postavkami za posamezna delovna mesta kot osnovami za ugotavljanje osebnih dohodkov,

za ugotavljanje področja premijskega upravičenja pri postavljanju premijskih osnov;

— da podjetja svojo tarifno politiko glede tarifnih postavk, norm, premij in drugih osnov za ugotavljanje osebnega dohodka opredelijo kompleksno s svojimi potrebami in razmerami ter v zadevnih pravilnikih za leto 1958 zagotovijo tako razdelitev osebnih dohodkov, da bo višina osebnega dohodka vsakega posameznika čimbolj odvisna od doseženega učinka pri delu;

— da podjetja skrbno preverijo uporabo svojih osnovnih sredstev glede možnosti njihove povečane uporabe, stroje, ki ne pridejo v poštev pri lastni proizvodnji, pa oddajo v uporabo drugim podjetjem;

— da podjetja povečajo skrb za znižanje režijskih in proizvodnih stroškov ter za to zagotovijo v premijskih pravilnikih realno stimuliranje za prihranke na podlagi realnih normativov;

— da podjetja zaradi razvijanja sistema premiranja po rezultatih konkretnih delovnih mest, kakor tudi zaradi ugotavljanja dela dohodka, ki je bil dosežen po zaslugi kolektiva, zagotovijo zajemanje stroškov po stroškovnih mestih za ustrezno analitiko, za kar je zlasti važno, da vsa podjetja vodijo pravilno razčlenjen obratni obračunski list ter da skrbijo za večjo in sodobnejšo mehanizacijo knjigovodstva oziroma da se glede tega razbremenijo in ustanovijo skupne računске centre z ustrezno mehanizacijo;

— da se poveča skrb za strokovno usposabljanje kadrov, za kar je potrebno zlasti tudi,

da podjetja uporabljajo sodobne znanstvene metode praktičnega priučevanja na delovnih mestih,

da podjetja razvijajo sistem praktičnega priučevanja z ustanavljanjem centrov za izobrazbo kadra v večjih podjetjih ali z ustanavljanjem takih centrov za več sorodnih podjetij skupaj,

da se del sredstev okrajnega sklada za kadre pravilno uporabi za navedene namene in za razvoj strokovnega šolstva v smeri zahtev gospodarstva ter po potrebi za organiziranje posameznih strokovnih tečajev za izpopolnitev obstoječega ali na novo potrebne strokovnega kadra;

— da podjetja za izboljšanje delovnih razmer skrbijo

za urejanje družbene prehrane,

za urejanje prevoza na delo in z dela,

za oddih in razvedrilo delavcev,

za tako organizacijo delovnega časa in odmorov pri delu ter za tako ureditev delovnih prostorov, da se bodo v čimvečji meri zmanjšale fiziološke posledice utrujanja delavca pri delu;

— da podjetja nadurno delo, razen v primerih, ki jih zakon dopušča, odpravijo in izpad nadoknadijo z boljšo organizacijo dela ter z racionalnejšo izrabo učinkovitega delovnega časa, zlasti pa tudi, da skrbijo za izboljšanje delovne discipline ter odpravijo izgube časa zaradi zamud pri nastopu ali nehanju službe;

— da občinski ljudski odbori vplivajo na racionalno zaposlitev delovne sile in uveljavijo v industriji dopolnilni proračunski prispevek na osebne dohodke na splošno v višini 10 %, razen pri industriji gradbenega materiala ter morebiti potrebne oprostitve ali diferenciranja stopenj pri živilski industriji in pri posameznih podjetjih lesne industrije;

— da podjetja, ki imajo za to pogoje, z vso resnostjo iščejo možnost sodelovanja s sorodnimi podjetji, da bi si s specializacijo zagotovili racionalnejšo proizvodnjo;

— da podjetja organizirajo pravilno kontrolo kvalitete tako pri medfazni proizvodnji kakor glede končnih izdelkov;

— da podjetja spričo rastoče zaostitve konkurenčnih razmer na tržišču pred določitvijo svojih proizvodnih programov najskrbneje proučijo možnosti hitrega plasmana proizvodnje posameznih artiklov, da se s tem izognejo nevarnosti, da bi nastale nekurantne zaloge;

— da podjetja glede na nujno potrebo, da se okrepi plačilna bilanca, posvetijo vso pažnjo nadaljnjemu povečanju izvoza tistih izdelkov, ki niso podvrženi kontingentiranju, z druge strani pa, da se odrečejo uvozu takih surovin in takega materiala, ki je na razpolago iz domačih virov, čeprav morda ob nekoliko manj ugodnih pogojih.

Izvoz industrijskih izdelkov

Izvoz industrijskih izdelkov je bil v letu 1957 za 29,4 % večji od izvršitve v prejšnjem letu ter za 8,6 % večji od plana za leto 1957. Do neizvršitve plana je prišlo edino v stroki 119, in to zaradi težkoč, ki so nastale v deviznem prometu s Turčijo in ki so zlasti prizadele podjetje Iskra Kranj, tako da to podjetje ni moglo izvršiti prevzetih dobavnih pogodb za tamkajšnje tržišče.

Za leto 1958 se bo v zvezi z odrejenimi omejitvami izvoznih kontingentov občutno znižal izvoz bombažnih tkanin, v zameno pa se planira povečanje v drugih industrijskih strokah, tako da je celotni plan za leto 1958 za 6,2 % nižji od izvršitve v letu 1957.

Primerjava vrednosti izvoza po planu za leto 1958 z izvršitvijo v obeh preteklih letih, izražena v deviznih dinarjih po uradnem tečaju 300 din za 1 \$, daje za posamezne industrijske stroke tole sliko:

Stroka	Izvoz v 000 deviznih dinarjih			Indeksi	
	1956	1957	1958	1957/56	1958/57
111 — Črna metalurgija	515.298	647.589	625.787	125,7	96,6
117 — Kovinska industrija	68.281	101.345	210.824	148,4	208,0
119 — Elektroindustrija	181.243	62.795	147.090	34,6	254,2
121 — Industrija gradbenega materiala	5.000	4.189	5.000	139,6	119,3
122 — Lesna industrija	432.623	464.666	518.872	107,4	111,7
123 — Industrija papirja	864	—	—	—	—
124 — Tekstilna industrija	516.155	823.571	349.951	159,6	42,5
125 — Industrija usnja in obutve	103.824	253.052	354.016	243,7	139,9
Industrija skupaj	1.821.188	2.337.207	2.211.540	129,4	93,8
313 — Eksploatacija gozdov	20.086	53.030	71.374	263,8	134,6

V skladu s temeljnimi nalogami, ki jih postavlja zvezni družbeni plan za leto 1958 morajo vsa izvozna industrijska podjetja poskrbeti, da bo njihov plan izvoza za leto 1958 dosežen v polnem obsegu, po možnosti pa še prekoračen.

2

Kmetijstvo

Kmetijska proizvodnja zasebnega sektorja se je v letu 1957 povečala v primerjavi z letom 1956 za približno 4,2%. Najbolj se je povečala v poljedelstvu, živinorejska proizvodnja pa se je le neznatno zvišala. Proizvodnja v sadjarstvu se je zmanjšala zaradi spomladanske pozebe. Po posameznih strokah se je proizvodnja v letu 1957 v primeri z letom 1956 gibala takole:

Indeks 1957/56

poljedelstvo	114
sadjarstvo	14
živinoreja	103
domača predelava	12

Proizvodnja socialističnih kmetijskih posestev se je po oceni v letu 1957 nasproti letu 1956 povečala za 13%, torej v istem obsegu, kot je bilo predvideno s planom za leto 1957.

Na povečanje v poljedelstvu so vplivali zvišani hektarski pridelki njivskih kultur, predvsem pa visok pridelek krompirja, katerega ha donos se je v letu 1957 povečal povprečno na 209 q od 162 q v letu 1956. To povečanje pridelkov je posledica večje uporabe umetnih gnojil ter boljšega semena in sredstev za varstvo rastlin.

Poraba umetnih gnojil se je v letu 1957 povečala v povprečju na 120 kg na ha obdelovalne zemlje nasproti 72 kg na ha v letu 1956, od tega povprečja pa znatneje odstopajo navzgor socialistična kmetijska posestva. Za leto 1958 se predvideva, da se bo uporaba umetnih gnojil povečala v povprečju na 130 kg na hektar.

V letu 1958 se bo pri normalnih vremenskih razmerah kmetijska proizvodnja povečala za okoli 7% nasproti realizaciji za leto 1957. Zaradi večjih ha pridelkov se bo dvignila proizvodnja v poljedelstvu in živinoreji, v sadjarstvu pa se pričakujejo pridelki normalne letine.

Glede na predvideno povečanje proizvodnje se za leto 1958 pričakuje tole povečanje odkupa:

— odkup sadja	za 500 %
— odkup goveje živine za zakol	za 18 %
— odkup prašičev	za 30 %
— odkup mleka	za 15 %.

Da bi se zagotovilo predvideno povečanje proizvodnje, je potrebno, da izvedejo kmetijske poslovne proizvajalce zveze in pospeševalni odbori pri OZZ in KZ ter uprave kmetijskih posestev vrsto ukrepov, in sicer:

1. Poljedelstvo

Ukrepi za pospeševanje poljedelstva v zasebnem sektorju bodo uspešni le, če se bodo proizvajalci istovrstne proizvodnje organizirali v proizvajalnih skupnostih. Ta povezava, ki jo morajo izpeljati kmetijske zadruga, je nujna tudi zaradi čimdalje večje potrebe po strokovno organizirani proizvodnji in zaradi potrebe po večjem in smotrnejšem investiranju v kmetijstvu.

Da bi se razširila uporaba priznanih semenskih žit, se bodo na kmetijskih posestvih posejane površine pod semensko pšenico in ječmenom povečale od 45,5 ha v letu 1957 na 60 ha v letu 1958. S tem se bo pridobilo kvalitetnega semena za pribl. 600 ha posevka, ki ga je treba zajeti v celoti v kooperacijski proizvodnji. Svet za kmetijstvo in gozdarstvo OLO naj pa naknadno prouči z republiškim organi možnost kako povečati kooperacijsko proizvodnjo pšenice ob jesenski setvi 1958 za nadaljnjih 600 ha površin. Semenski oves se bo prideloval v sedanjem obsegu v Poljanski dolini v kooperaciji z zasebnimi proizvajalci. V celoti pa je v kooperacijsko proizvodnjo že v tem letu zajeti vsaj 200 ha površin pod ovsom.

Pridelovanje semenskega krompirja se bo v letu 1958 v okviru kooperacije organiziralo na 200 ha krompirišč. V strukturi sort se bo zagotovila sprememba v toliko, da se bodo površine jedilnih sort povečale od 30 % skupnih krompirišč v letu 1957 na 70 % v letu 1958. Poleg pogodb za semenski krompir bo sklenjenih še za 250 ha pogodb za jedilni eksportni krompir.

V okviru prizadevanja za povečanje krmne baze bo v letu 1958 sklenjenih kooperacijskih pogodb za izboljšanje travnikov na 525 ha. V okviru teh pogodb se bo zagotovila izvršitev vseh potrebnih agrotehničnih ukrepov. Predvideva se tudi nadaljnje povečanje pridelkov njivskih krmskih kultur. Za siliranje krmskih rastlin bo v letu 1958 s krediti kmetijskih zadrug zagotovljena zgraditev 50 novih silosov.

Socialistična kmetijska posestva v neposredni bližini potrošnih mest in industrijskih središč morajo povečati pridelovanje zelenjave in jo v zadostnih količinah stalno plasirati neposredno na tržnicah.

Kmetijske zadruga morajo zatirati rastlinske bolezni in škodljivce bolj organizirano in temeljito kot v preteklem letu. Pristojni inšpekcijski organi morajo voditi sistematično kontrolo o izvajanju obveznih akcij za zatiranje bolezni in škodljivcev.

2. Sadjarstvo

V okviru perspektivnega programa za razvoj sadjarstva v našem okraju se za leto 1958 predvideva zasaditev tehle novih nasadov: jablane 40 ha, višnje 10 ha, črni ribez 40 ha, maline 7 ha, jagode 5 ha.

Ti novi nasadi bodo zasajeni na podlagi kooperacije, in sicer v sadjarskih področjih, ki so določena z rajonizacijo.

Sadjarskim odsekom kmetijskih zadrug se nalaga, da povečajo skrb za urejevanje sadovnjakov ter zlasti skrbijo za pomlajevanje ter pravilno gnojenje in škropljenje starih in tudi novih nasadov.

V letu 1958 se bo zaostriło priznavanje sadnega materiala ter bodo odpravljene tiste zasebne drevesnice, ki dajejo slab material.

Da bi se lahko bolje uporabile neustrezne sadne sorte iz starejših nasadov, bo v letu 1958 s sredstvi

kmetijskih poslovnih zvez in kmetijskih zadrug zgrajena predelovalnica sadja v Naklem.

3. Zivinoreja

Da bi se vskladili ukrepi za pospeševanje živinoreje, bo pospeševalna služba združnih organizacij v letu 1958 izdelala rajonizacijo glede na naravne in tržne razmere. Okvirna rajonizacija predvideva tri rajone:

- vzrejni rajon za rejo plemenske živine molznege tipa (Bohinj, Bled, Selška dolina, občina Tržič).
- molzni rajon z intenzivnim mlekarstvom in z rejo prašičev v predelih z velikim pridelkom krompirja,
- mlekarsko-mesni rajon z glavno smerjo reje prašičev peršutarjev in pitanje govedí (Poljanska dolina).

Na podlagi okvirne rajonizacije se bo v letu 1958 izdala tudi podrobna rajonizacija za ožja območja.

Z rajonizacijo se bo dosegla specializacija proizvodnje in preusmeritev individualnih kmečkih gospodarstev ter socialističnih kmetijskih posestev na proizvodnjo kvalitetnejših zivinorejskih proizvodov.

Za leto 1958 ni predvideno bistveno povečanje številčnega stanja goveje živine, pod vplivom povečane krmne baze pa se bo zboljšala molznost za preko 10% in bo spitanih okrog 500 glav mlade goveje živine.

V prašičereji se bo zlasti povečala reja belih svinj oziroma križanca za pitanje v tipu baconov. Da bi se zagotovila preskrba s plemenskim materialom, se bo sta razširili obe rejski središči v Poljčah in na posestvu Hrastje tako, da se bo vključilo tudi določeno število zasebnih rejcev, ki imajo za to pogoje. Pogodbeno bo izpitanih 2.000 baconov za izvoz.

Za intenziviranje kokošereje bo v letu 1958 poleg že obstoječe valilnice na Jesenicah s kapaciteto 12.000 kom. ustanovljena še valilnica v Naklem s kapaciteto preko 3.000 kom., ki bo valila izključno jajca čisto-pasemskih kokoši, selekcioniranih na višjo mesnost.

V letu 1958 bo osemjenjenih 5.000 krav, od tega 500 s semenom mesnih pasem. V kontrolo proizvodnosti bo zajetih 2.500 krav.

V letu 1958 bo končana druga splošna tuberkulinizacija govedí, ki se je začela v letu 1957. Predvideno je, da bo s to tuberkulinizacijo izločenih okoli 300 živali ali 1,5% od skupnega števila.

4 Pašništvo

V okviru veljavnih predpisov se bo v letu 1958 pričelo s sistematičnim delom za določitev obsega skupnih pašnikov in njihovo dodelitev kmetijskim zadrugam.

Na površinah SLP, ki so primerne za ureditev pregonskih pašnikov, bodo na podlagi kooperacije urejeni sodobni pašniki. Predvidena je ureditev teh pašnikov na površini 630 ha predvsem v občinah Bohinj, Jesenice, Radovljica in Zelezniki. Državna kmetijska posestva bodo za svoje potrebe uredila pregon-ske pašnike na površini 60—80 ha.

Večje investicije na planinskih pašnikih v letu 1958 niso predvidene, ker so potrebna gradbena dela v glavnem že dokončana, čiščenje pašnikov in pridobivanje novih pašnih površin pa je navezano na potrebno poprejšnjo ureditev premoženjskopopravnega stanja.

Glede na izdane predpise in navodila za določitev skupnih pašnikov ter za ločitev gozdnega in pašnega gospodarstva naj tajništvo za gospodarstvo OLO ta postopek začne uvajati najkasneje do konca marca 1958.

Občinski ljudski odbori pa naj še v tem letu izdelajo dokončne predloge o obsegu skupnih pašnikov na podlagi poprej izdelanih ureditvenih načrtov.

5. Kmetijska posestva

Na socialističnih posestvih se mora letos izvesti dokončna arondacija. Pristojni upravni organi ObLO so odgovorni, da se nova ureditev izvede tudi v zemljiški knjigi.

Na posestvu Cerklje je treba dokončno rešiti problem upravnega vodstva in pravnega funkcioniranja organov delavske samouprave. Druga posestva pa je treba organizacijsko dokončno utrditi.

Ker se bodo investicijski krediti za gradbena dela dodeljevali le na podlagi ureditvenih načrtov, je potrebno, da se za posestva sestavijo ureditveni načrti še v tem letu.

Občinski ljudski odbori naj pričneje reševati pereče vprašanje stanovanjskih zgradb na kmetijskih posestvih, ki jih je treba izločiti iz osnovnih sredstev posestev. Posebno skrb se naj posveti njihovem vzdrževanju.

Anuitete za posojila iz okrajnega investicijskega sklada naj se posestvom, ki imajo iz objektivnih razlogov slab finančni rezultat, odložijo za 1 leto.

Pristojni organi pri OLO in ObLO naj skupno s kmetijskimi posestvi izdelajo nove tarifne pravilnike, kjer naj se upošteva način nagrajevanja po učinku dela, ki se meri po količini pridelkov.

Za izboljšanje računovodske službe naj tajništvo za finance OLO v okrajnem merilu organizira seminar, inšpekcijski organi pri občinskih ljudskih odbori pa morajo stalno kontrolirati poslovanje kmetijskih posestev.

6. Kmetijske zadruge, poslovne zveze in OZZ

Vloga združnih organizacij pridobiva po resoluciji Zvezne ljudske skupščine pri bodočem razvoju kmetijstva in gozdarstva večjo važnost in kvaliteto. Združne organizacije morajo nastopati kot organizator socialističnih odnosov in nosilec razširjene reprodukcije na vasi. V tej vlogi bodo združne organizacije izvajale socialistično rekonstrukcijo kmetijstva, ki se pri nadaljnjem razvoju gospodarstva javlja kot prioriteta naloga naše splošne gospodarske politike.

Osnovni poudarek leži na kmetijskih zadrugah, ki z družbenimi sredstvi kot subjektivna sila segajo v zasebni sektor kmetijstva in povezujejo gospodarsko življenje na vasi ter se zaradi tega morajo uveljavljati kot središče samoupravljanja proizvajalcev.

V letu 1958 morajo kmetijske zadruge v okviru izvršiti temeljito preorientacijo od dosedanjega dela v vseh gospodarskih panogah na glavno nalogo pospeševanja in organiziranja moderne kmetijske proizvodnje. V ta namen naj KZ skrbijo zlasti:

- za uvajanje proizvodnih odnosov na podlagi sodelovanja z zadržniki (kooperacija);

— za ustvarjanje novih proizvodnih sredstev, predvsem mehanizacije v zadrugi lastnini s pravilno in smotno uporabo zadrugi skladov;

— za uvajanje najbolj sodobnih tehničnih sredstev in prenašanje strokovnih izkušenj pri organizaciji novih načinov proizvodnje;

— za izpopolnitev strokovne izobrazbe upravnih organov zadruge, predvsem pa upravnikov kmetijskih zadrug;

— za izvajanje vseh ukrepov, ki so zajeti v smernicah pod 1., 2., 3. in 4. točke tega poglavja;

— za pravilno izvajanje gozdarske politike v zasebnih gozdovih.

Kmetijske proizvodne in gozdarske poslovne zveze naj se po končani formaciji uveljavijo v letu 1958 kot ustanove, katerih glavna naloga je strokovna pomoč pri gospodarski krepitvi kmetijskih zadrug, s tem da

— pomagajo pri sestavi gospodarskih programov razvoja KZ;

— na znanstvenih izsledkih razvijajo dosedanje in razširjajo novo blagovno proizvodnjo;

— organizirajo ureditvene načrte posameznih pašnih rajonov, plantažnih sadovnjakov itd.;

— organizirajo proizvodnjo plemenske živine in semen, odkupa in prodaje, zidanje skladišč itd.;

— skrbijo za nabavo mehanizacije, ki zahteva večje uporabno področje;

— za izvedbo vseh nalog izpopolnijo stalež lastnega strokovnega kadra.

Okrajna zadruga zveza mora postati usmerjevalni upravno-politični forum za celotno zadrugo organizacijo v najtesnejši povezavi z delom ljudskih odborov in množičnih organizacij.

Glede na dosedanje pomanjkljivosti je zlasti važno, da zaradi socialistične rekonstrukcije kmetijstva s svojimi organi vpliva na:

— spremembo proizvodnih odnosov na vasi;

— pravilno izvajanje investicijske delavnosti poslovnih zvez in kmetijskih zadrug;

— uvajanje širše uporabe moderne agrotehnike;

— pravilno koordinacijo vseh pospeševalnih služb predvsem glede na proizvodnjo kvalitetnejših sort krompirja in intenzifikacijo živinoreje;

— uvajanje nagrajevanja oseb v kmetijskih zadrugah po proizvodnih uspehih;

— izvajanje vseh ukrepov, zajetih v tem planu in v smernicah ter načelih OLO glede perspektivnega razvoja kmetijstva.

Občinski ljudski odbori morajo z družbenimi plani in praktičnimi ukrepi po svojih upravnih organih zagotoviti izvedbo smernic po 1., 4. in 5. točki tega poglavja, predvsem pa

— ustvariti tesno povezavo z delom in vprašanji razvoja kmetijskih posestev na svojem območju;

— pomagati zadrugam pri morebitnem združevanju in pri izločitvi nekmetijskih panog ter pri izbiri kadrov;

— z ekonomskimi ukrepi krepiti sklade kmetijskih zadrug;

— vplivati na specializacijo kmetijskega šolstva v okviru programa kmetijskih gospodarskih šol, ki je bil do sedaj preveč splošno izobraževalen.

Okrajni ljudski odbor bo skupaj z OZZ Kranj organiziral v letu 1958 na kmetijski šoli v Poljčah tele tečaje in seminarje:

— eno in dvodnevne seminarje za predsednike kmetijskih zadrug;

— enotedenske seminarje za knjigovodje kmetijskih zadrug,

— enotedenski tečaj za upravitelje kmetijskih gospodarskih šol in učitelje splošnih predmetov,

— tridnevni seminar za kmetijske strokovnjake, ki poučujejo na kmetijskih gospodarskih šolah,

— tečaj za delavce na kmetijskih posestvih, ki želijo opraviti izpit za kvalificirane delavce.

7. Investicije v kmetijstvu

Poleg smernic, ki so zajete v zadnjih dveh odstavkih točke b 7. poglavja, in splošnih direktiv 6. točke tega poglavja, je potrebno, da

— kmetijske zadruge prenehajo z investicijskimi naložbami v nekmetijske panoge, temveč da svoje sklade uporabljajo predvsem za mehanizacijo in nabavo drugih proizvodnih sredstev za pospeševanje kmetijske proizvodnje;

— KZ v Poljanski dolini organizirajo v letu 1958 zbiralne in posnemalne postaje za mleko;

— ObLO Jesenice zagotovi s pomočjo KZ s tega območja sredstva za zidavo mlekarne;

— naj se prične z rekonstrukcijo mlekarne v Čirčah;

— druge občine prosta sredstva skladov namenijo za investicijske izboljšave kmetijskih posestev (Skofja Loka, Radovljica, Bled) in za pospeševalne ukrepe, ki pa ne smejo imeti pomena regresov.

Davčna politika

Glede na dosedanje nizko stopnjo obdavčenega narodnega dohodka kmetijstva in zaradi reguliranja pogojev za osebno porabo pri kmetijskih proizvajalcih z ravninskih območij je potrebno, da občinski ljudski odbori z družbenimi plani za leto 1958 regulirajo dosedanje stopnje občinskih doklad na dohodke iz kmetijstva in jih diferencirajo po posameznih katastrskih občinah.

3

Gozdarstvo

Napredek, ki je bil dosežen v gozdarstvu v letu 1957 ter za leto 1958 predvideni nadaljnji razvoj te panoge, je takle:

a) Sečnja lesa

V letu 1957 je sečnja znašala:

Sektor	Plan	bruto masa	
		Izvršitev	% izvršitve
V gozdarstvu SLP, s katerimi gospodarijo			
gozdna gospodarstva	118.387	135.782	114
V drugih gozdovih	177.870	165.454	92
Na negozdnih površinah	7.970	20.649	260
Skupaj	304.227	321.865	105

deva tudi za leto 1958. Ker pa ostajajo hudourniški objekti po dograditvi brez nadzorstva in vzdrževanja, predvidevamo za te namene v planu 1958 znesek 4 milijone din iz okrajnih sredstev.

Potrebno je, da gozdnogospodarska podjetja vpelejo, predvsem v sezoni, v okviru danih možnosti tak delovni čas, ki bo v največji meri zagotovil izrabo kapacitet.

Cestni promet

V letu 1957 so obsežne izpopolnitve avtobusnega prevoznega parka omogočile obema prevoznima podjetjema v Kranju in Skofji Loki otvoritev posameznih novih prog, intenziviranje prometa na dosedanjih progah, povečanje prevoza delavcev kakor tudi uvrstitve številnejših posebnih turističnih voženj, tako da je potniški promet dosegel 25.094.000 p/km, to je za 83,6% več kakor v letu 1956. Za leto 1958, ko bodo že prišle do polnega izraza nabave avtobusov v preteklem letu, deloma pa tudi predvidena nabava manjšega števila novih avtobusov, se računa z velikim nadaljnjim povečanjem ter je plan obeh podjetij v potniškem prometu za 91,3% višji od izvršitve v letu 1957.

V tovornem prometu sta obe podjetji v letu 1957 dosegli 1.766.000 t/km, to je za 138,6% več od izvršitve v letu 1956. Za leto 1958 se predvideva nadaljnje povečanje za 41,6%.

Za razvoj potniškega prometa v škofjeloškem okolišu je velikega pomena v letu 1957 dograjena sodobna avtobusna postaja, za kranjski okoliš pa naj se postavi avtobusna postaja na lokaciji, ki jo je že potrdil občinski ljudski odbor Kranj.

Za razvoj turističnega prometa bo važno, da avtobusna podjetja iščejo sodelovanja s turističnimi uradi, kakor tudi da upoštevajo možnosti za uvedbo mednarodnih avtobusnih prog.

Zaradi naraščajočega obsega cestnega prometa je nujno potrebno, da se v skladu s povečanim prometom izboljša tudi vzdrževanje cestišč.

Nadalje je važno, da se tako v tovornem kot osebnem prometu proučijo možnosti za uvedbo dela po učinku ter uveljavi ugotavljanje osebnih dohodkov na tej podlagi.

Druge gospodarske panoge

Medtem ko so bili v preteklih letih naporji ljudskih odborov osredotočeni predvsem na pospeševanje industrije, gozdarstva in cestnega prometa ter je bil na teh področjih že dosežen pomemben napredek, se druge gospodarske panoge niso razvijale v enakem tempu ter se bo treba v razdobju od leta 1957 do 1961 leta bolj prizadevati, da se relativna zaostalost odpravi. To velja tako za gradbena podjetja, ki jih je treba usposobiti, da bodo zadostila povečanemu povpraševanju po gradbenih kapacitetah, kakor za trgovino, turizem, gostinstvo in obrt, da bi se povečal dohodek od turizma in da bi se izboljšala preskrba prebivalstva, pri čemer bo pa treba posebno upoštevati nujnost, da se izboljša preskrba v mestih in v industrijskih središčih.

Naloge, ki se zato postavljajo na področju teh panog za leto 1958, so v primerjavi z rezultati, doseženimi za leto 1957, tele:

a) Gradbeništvo

Gradbena podjetja s sedežem na območju okraja so plan za leto 1957, ki je bil postavljen v približni višini izvršitve v letu 1956, presešla po vrednosti storitev za 42,9%. Ta visoki presežek je treba pripisati daljši gradbeni sezoni, zlasti pa tudi okoliščini, da so bila v letu 1957 na razpolago znatno višja investicijska sredstva, kakor pa se je predvidevalo ob sestavi plana. Dejansko je bila potreba po gradbenih kapacitetah še mnogo višja od tega, vendar pa so bila podjetja zaradi pomanjkanja delovne sile in zaradi nezadostnih obrtniških kapacitet primorana prevzemanje naročil omejiti.

Struktura gradbenih del se je v letu 1957 bistveno spremenila, in sicer se je udeležba gradenj pri kapitalni izgraditvi nasproti prejšnjemu letu znižala od 70,1% na 55,5% globala, udeležba gradenj za družbeni standard pa povečala od 29,9% na 44,5%.

Plan za leto 1958 je postavljen v višini predvidene stopnje uporabe kapacitet, kakor jo podjetja za to leto predvidevajo zaradi omejene možnosti preskrbe z novo delovno silo; pri tem so predvidene izpopolnitve mehanizacije upoštevane samo toliko, kolikor imajo prizadeta podjetja že zagotovljena potrebna finančna sredstva. Plan je sicer za 7,5% višji od izvršitve v preteklem letu, vendar pa to povečanje niti približno ne ustreza povečanemu povpraševanju na območju dosedanjega področja podjetij.

Iz navedenih razlogov bi bilo nujno potrebno, da se gradbena delavnost v letu 1958 poveča preko planiranega obsega, kar pa bo spričo pomanjkanja delovne sile dosegljivo samo s povečanjem storilnosti. V ta namen bo potrebno zlasti:

— da gradbena podjetja vpelejo, predvsem v sezoni, v okviru danih možnosti tak delovni čas, ki bo v največji meri zagotovil izrabo kapacitet;

— da podjetja dosežejo povečano izrabo kapacitet tudi z izboljšanjem organizacije dela, pri tem je treba zlasti skrbeti za strokovno usposabljanje kadra pri praktičnem delu, s tem da v ta namen svojim potrebam in razmeram prilagojeno uporabljajo metode in sisteme, ki so se že uveljavili v industriji;

— da podjetja kompleksno proučijo sistem tarifne politike ter v zadevnih pravilnikih za leto 1958 zagotovijo, da bo v največji meri uveljavljena stimulativnost tarifnega sistema tako za posameznika kot za skupine posameznih delovnih enot (stavbišč in obratov). Da bi se v ta namen zagotovili potrebni izdelki, je predvsem potrebno izboljšati organizacijo knjigovodske službe in zajemanje dejanskih stroškov po stroškovnih mestih zaradi kontrole planskih normativov;

— da svoja razpoložljiva investicijska sredstva v prvi vrsti uporabijo za nabavo take mehanizacije, ki jim bo omogočila prihranke pri uporabi delovne sile;

— da si podjetja, če bodo potrebovala investicijske kredite za financiranje nabav opreme, pravočasno pripravijo potrebno dokumentacijo za udeležbo na natečajih, ljudski odbori občin in okraja pa da jim v ta namen zagotovijo kreditno soudeležbo iz svojih investicijskih skladov;

— da podjetja upoštevajo potrebo, da se znižajo režijski stroški, ter v premijskih pravilnikih zagotovijo stimulativen način nagrajevanja prihrankov;

— da ljudski odbori občin in okraja s sredstvi svojih skladov podprejo ustanavljanje in razširitev

kapacitet obrtniških delavnic v režiji gradbenih podjetij;

— da si gradbena podjetja v Kranju, Škofji Loki, Radovljici in na Jesenicah izposlujejo potrebne kredite za zidanje stanovanj za gradbene delavce, kar bo pripomoglo k ustalovitvi delovne sile. Poleg kreditov iz občinskih stanovanjskih skladov pridejo v poštev tudi krediti iz republiškega stanovanjskega sklada, do katerih imajo podjetja pravico, ker v ta sklad odvajajo svoje prispevke za zidavo stanovanj;

— da bi se osnovni gradbeni material, to je opečni izdelki, zagotovili za daljšo dobo naprej, je potrebno, da se v letu 1958 proučijo surovinske baze in možnosti investiranja v opekarsko industrijo v okviru investicijskega programa za celotni okraj.

b) Trgovina

V skladu s povečanjem domače proizvodnje industrijskega blaga za široko porabo in povečanjem nabav blaga iz uvoza kakor tudi pod vplivom povečane kupne moči prebivalstva se je blagovni promet v trgovini ne upošteva tudi promet poslovnih zvez, v letu 1957 v primerjavi s prejšnjim letom povečal v povprečju za 18,7%. Pri tem se je bruto produkt povečal v znatno višji meri, in sicer v povprečju za 46%, kar je deloma pripisovati povečanju družbenih obveznosti po uveljavitvi spremenjenih predpisov o delitvi dohodkov, v grosistični trgovini pa tudi naknadno prejetim bonifikacijam od ugodno sklenjenih nabav iz uvoza.

V planu za leto 1958 se predvideva nadaljnje povečanje blagovnega prometa v trgovini na drobno za 9% in v trgovini na debelo za 5% ali v povprečju za 6,3%. To pričakovanje je upravičeno, če se poleg pričakovanega nadaljnjega povečanja kupne moči prebivalstva in domače industrijske proizvodnje upoštevajo tudi povečane količine blaga, ki bodo preostale za domačo porabo, ker se je uveljavila omejitev izvoza posameznih vrst industrijskih izdelkov.

Da bi se zagotovil uspešen nadaljnji razvoj trgovine ter čimprej odpravile pomanjkljivosti, ki so nakazane v sklepu okrajnega ljudskega odbora v smernicah za perspektivni razvoj trgovine, je za leto 1958 potrebno zlasti:

— da se prično razvijati nove oblike trgovanja s tem:

— da se v trgovini z živili vpelje širši asortiment živil zaradi večje koncentracije prodaje osnovnih živil, ki bo omogočila potrošnikom prihranek časa pri nakupovanju;

— da se v mestih, industrijskih središčih in letovišjih vpeljejo prodajna mesta za sadje in zelenjavo v obliki stojnic, kioskov in paviljonov, ki naj jih organizirajo ObLO, grosistična in detajlistična trgovska podjetja, kmetijske zadruge ter kmetijska posestva;

— da zaradi splošnega pomanjkanja kadrov v trgovini in za večjo strokovno usposobljenost že zaposlenega osebja trgovska podjetja in trgovine,

sprejmejo najmanj 100 novih vajencev,

štipendirajo predvsem moške vajence,

s tečaji in strokovnimi izpiti usposobijo najmanj 50 polkvalificiranih delavcev za kvalificirane in 100 kvalificiranih delavcev za visoko kvalificirane,

organizirajo potrebne tečaje, seminarje in predavanja za spoznavanje nove prodajne tehnike in učenje tujih jezikov,

vpeljejo že v letu 1958 sistem nagrajevanja po delovnem učinku, in sicer:

po učinku poslovnih enot pri trgovskih podjetjih, ki imajo v svojem sestavu prodajalne,

individualno po prometu v podjetjih s popolnejšo delitvijo dela,

po količini prodanega blaga oziroma v odstotkih od prometa v trgovini s sadjem in zelenjavo;

— da se iz namenskih sredstev okrajnega in občinskih investicijskih skladov ter v sklopu komunalnih gradenj zagotovi izvršitev investicij, ki so po investicijskem programu trgovine predvidene za leto 1958, in sicer: za zidavo novih in preureditev dosedanjih trgovskih lokalov, za zidanje tržnice v Kranju ter za priprave za ureditev tržnice na Bledu, za ureditev prostorov za živinske sejme v Kranju in Škofji Loki, za opremo prodajnih mest za klavno živino pri KZ, za razširitev zbirnih skladišč za kmetijske pridelke pri KZ, za zidavo skladišč za živila v Škofji Loki ter za pričetek zidave skladišč v Kranju;

— da se iz sredstev okrajnega investicijskega sklada za leto 1958 za investicije na območju posameznih občin v okviru gornjega programa zagotovi predvsem soudeležba pri zveznih ali republiških kreditih;

— da občinski ljudski odbori pri določitvi občinskih gospodarskih ukrepov za leto 1958 primerno upoštevajo priporočila trgovinske zbornice;

— da bi se občine odrekle svojemu deležu na družbenem prispevku iz dohodka pri tistih podjetjih, ki so obremenjena z odplačevanjem anuitet, kakor tudi svojemu deležu na proračunskem prispevku iz osebnega dohodka tistih podjetij, ki ne bi imela dovolj dohodka za izplačilo plač v višini tarifnih postavk iz leta 1957;

— da bi občine dopolnilni proračunski prispevek iz osebnega dohodka predpisale samo tistim podjetjem, ki so v letu 1957 izplačala več kot 14 mesečnih plač;

— da znižajo amortizacijsko stopnjo in obrestno mero od obresti na osnovna sredstva vsem podjetjem, ki se pretežno ukvarjajo s prodajo živil;

— da določijo namembnost trgovskih lokalov in z ustreznimi predpisi onemogočijo izseljevanje trgovin na neprimerna mesta;

— da trgovska podjetja, ljudski odbori in zadevne družbene organizacije takoj začnejo izvajati vse druge naloge, ki izhajajo iz sprejetega sklepa okrajnega ljudskega odbora o načelih in smernicah za razvoj trgovine.

c) Gostinstvo in turizem

Prodajna vrednost gostinskih storitev se je v letu 1957, upoštevaje v bruto produktu sezonskega gostinstva tudi na novo vpeljane premije, v primerjavi z letom 1956 povečala za 15,5%. V tem povečanju se kaže povečana kupna moč prebivalstva, zlasti pa tudi ugodna sezona v turističnem gostinstvu, ki mu je vpeljava premij na penzijske storitve omogočila, da je

lahko znižalo cene, s čimer se je obisk domačih turistov znatno povečal. Povečalo se je tudi število nočnih inozemskih gostov, vendar pa obisk teh še znatno

zaostaja za ugodno turistično sezono v letu 1955. Za zadnja tri leta daje gibanje števila gostov in števil nočnin v gostinstvu in turizmu v okraju tole sliko:

	Število gostov			Število nočnin		
	1955	1956	1957	1955	1956	1957
Domači gostje	79.004	71.142	98.054	330.572	275.452	398.896
Inozemski gostje	30.060	21.754	20.256	94.916	71.932	88.455
S k u p a j	109.064	92.896	118.290	425.488	347.384	487.351

Ta pregled ne upošteva mladinskega turizma (šolske ekskurzije, taborjenja), ki je v letu 1957 obsegal 2.552 gostov in 52.504 nočnin.

Za leto 1958 se pričakuje nadaljnje povečanje prodajne vrednosti gostinskih storitev za 8 %. To temelji na pričakovanem nadaljnem povečanju kupne moči prebivalstva, na ugodnih pričakovanjih za povečan obisk inozemskih gostov v letošnji sezoni kakor tudi na pričakovanem učinku ukrepov, ki naj se napravijo v letu 1958 po sklepu OLO o načelih in smernicah za razvoj turizma.

Za pospeševanje turizma in gostinstva v letu 1958 je potrebno zlasti:

— da se v letu 1958 zagotovi izvršitev tistih investicij, ki so v okviru perspektivnega investicijskega programa gostinstva opredeljene za leto 1958 kot prioritete s tem, da se iz okrajnih namenskih sredstev v prvi vrsti zagotovi soudeležba pri najetju zveznih ali republiških kreditov in financiranje za izločitev gostinskih obratov iz sklopa kmetijskih zadrug;

— da podjetja, katerih investicije so po prioriteten planu za leto 1958 predvidene za financiranje iz zveznih ali republiških kreditov, pospešeno uredijo potrebno dokumentacijo za udeležbo na natečajih;

— da občinski ljudski odbori pri določevanju planov komunalnih investicij soupoštevajo potrebo sredstev za pospeševanje turizma na svojem območju, kolikor posamezni objekti niso upoštevani že v investicijskem planu gostinstva;

— da Gorenjska turistična podzveza poveča izdajo turističnopropagandnih izdaj in jih jezikovno prilagodi območjem, za katere so namenjene, ter da poskrbi za pravilno razdelitev že do sedaj natiskanega propagandnega gradiva in da pripravi scenarij za snemanje turističnega filma o Gorenjski;

— da občinski ljudski odbori pri določitvi občinskih gospodarskih instrumentov v gostinstvu za leto 1958 primerno upoštevajo priporočila Gostinske zbornice glede:

oprostitve podjetij od plačevanja amortizacije za gradbene objekte,

znižanja obrestne mere pri obrestih od osnovnih sredstev,

odstopitve občinskega deleža pri prispevku iz dohodka, na proračunskem prispevku iz osebnega dohodka in na zemljarini ter

določitve znižanih obveznosti za pavšaliste;

— da sezonska gostinska podjetja vpeljejo, predvsem v sezoni v okviru danih možnosti ter upoštevaje

potrebe prometa tak delovni čas, ki bo v največji meri zagotovil redno poslovanje ob najbolj racionalni in najbolj ekonomični zaposlenosti;

— da tako gostinske gospodarske organizacije kakor ljudski odbori in prizadete družbene organizacije sistematično delajo tudi pri drugih nalogah, ki izhajajo iz načel in smernic sprejetega sklepa OLO o razvoju turizma na Gorenjskem, in to zlasti glede: vzgoje kadrov,

vpeljave pravičnega nagrajevanja po učinku, izpopolnjevanja sistema delavskega samoupravljanja,

potrebne pritegnitve sob zasebnikov v turistične namene,

pravičnega reševanja problema turističnih taks in politike cen gostinskih storitvam.

č) Obrt

Vrednostni obseg proizvodnje in storitev v socialističnem sektorju obrti se je v letu 1957 v primerjavi s prejšnjim letom po še nepopolnih podatkih povečal za 24,3 % v glavnem pri nespremenjenih prodajnih cenah. To veliko povečanje se utemljuje z doseženimi izpopolnitvami strojne opreme pri proizvodni obrti, z nemoteno preskrbo električne energije, zlasti pa tudi s povečanim povpraševanjem zaradi povečane gradbene delavnosti in večjih dohodkov prebivalstva.

Za leto 1958 je plan socialističnega sektorja obrti za 5,3 % višji od navedene ocene izvršitve v letu 1957.

V zasebnem obrtnem sektorju se za leto 1957 izkazuje nadaljnje poslabšanje ter se je stanje v storitveni obrti ponovno zmanjšalo za 35 delavnic. Sicer pa je še nerešen problem neizrabljenih kapacitet zasebnih obrtniških delavnic, ki se pojavlja zaradi omejitve glede zaposlitve najete delovne sile.

V komunalni gospodarski delavnosti se za leto 1957 v primerjavi s prejšnjim letom izkazuje povečanje za okoli 12 %, po planu za leto 1958 pa se računa z nadaljnjim povečanjem za 2,1 %.

Da bi se ustvarili pogoji za uspešen razvoj obrti, je zlasti potrebno:

— da ljudski odbori vsa za pospeševanje obrti namenjena sredstva investicijskih skladov uporabijo za dela in objekte, ki se predvidevajo po investicijskem planu obrti za leto 1958 s tem, da se prioriteten vrstni red določi v sporazumu z obrtno zbornico, upoštevajoč s tem zlasti nujnost, da se povečajo obrtniške kapacitete storitvene obrti za potrebe gradbeništvu in tudi servisnih delavnic pri stanovanjski skupnosti za vzdrževanje stanovanjskega sklada;

— da podjetja za vsa tista dela, ki so po investicijskem planu obrti za leto 1958 predvidena za financiranje iz investicijskih kreditov, pravočasno pripravijo investicijske programe zaradi udeležbe na natečajih, obrtna zbornica pa naj zagotovi podjetjem strokovno pomoč pri izdelavi teh programov;

— da se razpoložljiva sredstva iz okrajnega investicijskega sklada uporabijo v okviru investicijskega plana obrti za leto 1958 predvsem za zagotovitev soudeležb pri posojilih, ki jih bodo podjetja najela iz zveznih ali republiških skladov, v ostalem pa še za ustanavljanje novih servisnih delavnic, predvsem v mestih in industrijskih središčih;

— da občinski ljudski odbori pri določitvi občinskih ekonomskih instrumentov za leto 1958 upoštevajo priporočila obrtne zbornice,

da naj se tudi v storitveni obrti obračunava polna amortizacija,

da se za storitveno obrt določijo obresti od osnovnih sredstev po znižani stopnji od 2%, kar je upoštevati tudi pri izračunavanju pavšalov,

nadalje naj se upoštevajo predlogi zbornice glede primerov, kjer je potrebna nižja določitev pavšalov,

glede potrebnih olajšav glede plačevanja oziroma oprostitve prispevka iz dohodka in

glede vskladitve stopenj občinskih doklad za zasebno obrt med posameznimi občinami;

— da se v letu 1958 obvezno prično izvajati vse druge naloge, ki izhajajo iz sprejetega sklepa okrajnega ljudskega odbora o načelih in smernicah razvoja obrtništva v okraju Kranj.

Osebná poraba in družbeni standard

Dosedanji razvoj osebne porabe je tudi v našem okraju rezultat razmer, v katerih se je razvijalo naše gospodarstvo v povojni dobi. Bil je posledica podedovane gospodarske zaostalosti posameznih območij, obsega in smeri investicij ter postopne izgraditve gospodarskega sistema, zaostajanja kmetijstva za razvojem drugih gospodarskih panog in precejšnjih sredstev, ki smo jih dajali za negospodarsko porabo. Značilno je predvsem tudi za naš okraj, da je osebna poraba v mestih in industrijskih središčih naraščala počasneje od osebne porabe večjega dela kmetijskega prebivalstva.

Iz podanega stanja našega gospodarstva v letu 1957 pa je vendarle razvidno, da se je v letu 1957 narodni dohodek bistveno povečal, v zvezi s tem pa tudi osebni dohodki in osebna poraba prebivalstva.

Materialna osnova povečane osebne porabe temelji torej predvsem na povečanju celotne proizvodnje in storitve, ki se je v zadnjih štirih letih v našem okraju dvignila za skupno 32,4% ali v letnem povprečju za okoli 8%, narodni dohodek pa za 27% ali v letnem povprečju za cca 7%. Kako so se v našem okraju v zadnjih treh letih povečali dohodki prebivalstva in njegova kupna moč, je razvidno iz primerjave dohodkov in izdatkov prebivalstva ter kupne moči po podatkih Narodne banke v Kranju:

(V milijonih din — indeks 1955 = 100)

	1955	Indeks	1956	Indeks	1957	Indeks
I. Dohodki od prebivalstva						
a) plače	5.176	100	6.021	116	7.121	138
b) pokojnine	2.014	100	2.141	106	2.348	117
c) odkup kmetijskih pridelkov, mesa	1.506	100	1.526	101	1.541	102
d) dohodki od raznih storitev	1.721	100	1.869	109	2.324	135
II. Izdatki prebivalstva						
ki se kažejo kot:						
a) iztržek trgovine	7.239	100	7.347	102	8.787	121
b) iztržek gostinstva	938	100	935	100	1.102	118
c) blagovni izdatki skupaj	8.177	100	8.282	101	9.890	121
č) neblagovni izdatki	1.969	100	2.413	123	2.795	142
III. Kupna moč prebivalstva						
denarni dohodki	10.417	100	11.557	111	13.334	128
neblagovni izdatki	1.969	100	2.413	123	2.795	142
kupna moč	8.448	100	9.144	108	10.539	125
IV. Odliv gotovine						
skupni denarni dohodki	10.417	100	11.557	111	13.334	128
skupni denarni izdatki	10.146	100	10.696	105	12.685	125
razlika	271	100	861	318	649	239

Na podlagi teh podatkov lahko ugotovimo, da so se v zadnjih treh letih zaradi nominalnega povišanja in povečanja števila zaposlenih plače povečale za 38 %, pokojnine zaradi višjega staleža upokojencev za 17 %, dohodki prebivalstva za obrtniške storitve družbenemu sektorju ter za opravljene prevozne storitve pa za 35 %. Povečanje dohodkov iz naslova odkupa kmetijskih pridelkov in mesa za 2 % ni realno, ker je v prikazu zajet le manjši del teh dohodkov brez direktnih odkupov potrošnikov. Prav tako so se v večji meri, kot je izkazano, povečali dohodki za razne obrtniške izdelke in storitve, ker opravljajo obrtniki in prevozniki pretežni del svojih storitev v direktnem stiku s prebivalstvom. To je razvidno tudi iz primerjave izdatkov prebivalstva za obrtniške in druge storitve, ki so se povečali v navedenem razdobju za 42 %, pri tem odpade samo na izdatke za obrtniške storitve dobrih 20 %.

Iz primerjave izdatkov prebivalstva, ki so prikazani pod iztržki trgovine in gostinstva, sledi, da so se izdatki prebivalstva samo na področju trgovine povečali v navedenem razdobju za 21 %, v gostinstvu za 18 %, neblagovni izdatki, ki zajemajo poleg davkov predvsem izdatke za obrtne storitve, za stanovanjsko komunalne storitve, za kulturne potrebe in drugo pa celo za 42 %. Ker predstavljajo davki približno $\frac{1}{4}$ vseh neblagovnih izdatkov, izhaja iz tega, da so se povečali predvsem izdatki za obrtniške stanovanjsko-komunalne, PTT in kulturne storitve, kar kaže na vedno večje zadovoljevanje tudi teh potreb.

Ze omenjeno povečanje neblagovnih izdatkov kaže, da se zaradi naraščanja neblagovnih potreb spreminja struktura potrošnega sklada v smeri zviševanja življenjske ravni. Povečanje kupne moči ima pozitiven vpliv na zvišanje življenjske ravni le takrat če kupna moč prebivalstva narašča hitreje kot pa se v konkretnih tržnih razmerah dvigajo cene blagu in storitvam. Če upoštevamo povprečne državne indekse cen blaga za široko porabo in storitev v zadnjih treh letih, ugotovimo, da so se cene v letu 1957 v primeri z letom 1955 sicer povečale, vendar v precej nižjem odstotku, kot pa se je v istem času povečala kupna moč prebivalstva. Zato lahko ugotovimo, da je v našem okraju dvig osebnih dohodkov prebivalstva pozitivno deloval na dvig življenjske ravni.

Povečanje osebne porabe v zadnjih treh letih, posebno pa v letu 1957, je bilo torej doseženo v glavnem na podlagi naglega povečanja narodnega dohodka, zato moramo skrbeti, da obdržimo še nadalje doseđani tempo gospodarskega razvoja in s tem tudi večanja dohodka.

Povečanje osebne porabe pa mora temeljiti na povečanju produktivnosti dela. V tem smo dosegli v letu 1957 precejšnje uspehe, ki so rezultat večje izrabe kapacitet in boljše tehnične opremljenosti proizvodnih obratov ter uspešnega delovanja delavskega samoupravljanja v proizvodnji. Vendar moramo ugotoviti, da glede tega še mnogo zaostajamo za drugimi bolj razvitimi državami, rezultati leta 1957 pa kažejo, da se v naših podjetjih krijejo še mnoge rezerve. Zato je nedvomno, da bo nadaljnje povečanje osebne porabe pri nas mogoče zagotoviti ne samo z novimi investicijskimi vlaganji, temveč predvsem s povečanjem produktivnosti dela tudi pri sedanjih stopnji tehnične opreme in zmogljivosti, pri tem pa bo treba posvetiti še nadalje posebno skrb uveljavljanju organov delavskega samoupravljanja in izpopolnjevanju sistema nagrajevanja v gospodarstvu na podlagi delovnega učinka in doseženih gospodarskih uspehov.

Glede možnosti za nadaljnje povečanje osebne porabe se v planu za leto 1958 računa z najmanj 5,2 % povečanim plačnim skladom v socialističnem sektorju gospodarstva ter okoli 13 % povečanjem plač pri državnih organih in javnih uslužbencih ter pokojninah. Prav tako je pričakovati večjo osebno porabo zasebnega sektorja kmetijstva, kjer se bo narodni dohodek povečal za približno 4,3 %. Večje dohodke za osebno porabo je pričakovati nadalje tudi zaradi pozitivne drugih panog, predvsem turizma, gostinstva in obrti. Povečani blagovni skladi iz domače proizvodnje in iz uvoza ter pričakovano povečanje kmetijske proizvodnje v letu 1958 bodo zagotovili normalno zagotovitev potreb za osebno porabo pri bolj stabiliziranih prodajnih cenah. Večja produktivnost dela bo ustvarila tudi pogoje za povečanje splošne porabe na področju šolstva, socialnega zavarovanja, zdravstva, kulture in prosvete ter stanovanjsko komunalne delavnosti.

V tej zvezi so na podlagi resolucije Zvezne ljudske skupščine o perspektivnem razvoju osebne in splošne porabe v 7. poglavju »Investicije« odredjene konkretne smernice za investicijsko politiko ljudskih odborov na področju družbenega standarda.

Gospodarske organizacije pa so dolžne, da s stalnimi napori v smeri večanja produktivnosti dela skrbijo predvsem za tako notranjo razdelitev čistega dohodka, ki bo zagotavljala posamezniku večje dohodke za boljše in uspešnejše delo, podjetju in komuni kot celoti pa uspešen nadaljnji razvoj pri povečanju proizvodnih sil in zadovoljitvi splošnih potreb družbenega standarda.

7

Investicije

a) Investicije v letih 1955, 1956 in 1957

Obseg skupnih investicij v preteklih letih se je gibal takole:

(v 000 din)

Panoga	Porabljena investicijska sredstva		
	1955	1956	1957
Industrija	3,771.000	2,491.000	2,941.600
Gradbeništvo	78.000	42.000	60.100
Promet	53.000	77.000	226.600
Gozdarstvo	48.000	80.000	137.400
Kmetijstvo (socialistični sektor)	50.000	83.000	47.700
Trgovina, gostinstvo	367.000	331.000	357.100
Obrt	126.000	103.000	140.000
Gospodarske investicije skupaj	4,493.000	3,207.000	3,910.500
Indeks	100	71	87
Stanovanjsko komunalna delavnost	268.000	508.000	929.100
Indeks	100	189	347
Drugo (kulturno-prosvetna in socialna delavnost in delavnost drž. organov)	300.000	215.000	529.800
Indeks	100	71	177
Investicije skupaj	5,061.000	3,930.000	5,369.400
Indeks	100	78	106

Panoga	Struktura		
	1955	1956	1957
Industrija	74,5	63,4	54,7
Gradbeništvo	1,5	1,1	1,1
Promet	1,1	2,0	4,2
Gozdarstvo	0,9	2,0	2,6
Kmetijstvo (socialistični sektor)	1,0	2,1	0,9
Trgovina, gostinstvo	7,3	8,4	6,7
Obrt	2,5	2,6	2,6
Stanovanjsko komunalna delavnost	5,3	12,9	17,3
Drugo (kulturna, prosvetna in socialna delavnost in delavnost drž. organov)	5,9	5,5	9,9
Investicije skupaj	100	100	100

Navedene investicije so se financirale takole:

Viri financiranja	Porabljena investicijska sredstva		
	1955	1956	1957
Zvezna in republiška sredstva	1,415.000	913.000	499.600
Okrajni in občinski skladi	468.000	561.000	1,698.900
Proračunska sredstva	129.000	29.000	
Posebni družbeni skladi	316.000	188.000	404.700
Skladi podjetij	842.000	437.000	683.300
Skupaj neto investicije	3,170.000	2,128.000	3,286.500
Amortizacija	1,891.000	1,802.000	2,082.900
Skupaj bruto investicije	5,061.000	3,930.000	5,369.400

Struktura po virih financiranja	Struktura		
	1955	1956	1957
Zvezna in republiška sredstva	28,0	23,2	9,3
Okrajni in občinski skladi	9,2	14,3	31,6
Proračunska sredstva (dotacije)	2,6	0,7	
Posebni družbeni skladi	6,2	4,8	7,6
Skladi podjetij	16,6	11,1	12,7
Amortizacija	37,4	45,9	38,8
Skupaj bruto investicije	100	100	100

V letu 1957 so se znova povečale gospodarske investicije, ker so večje gospodarske organizacije (predvsem Železarna, Iskra in tekstilne tovarne) v veliki meri uporabile olajšave glede uporabe sredstev investicijskega vzdrževanja za dejanske nadomestitve, močneje pa so se gospodarske investicije financirale tudi s sredstvi okrajnega investicijskega sklada. Če izvzamemo edino gradbeno investicijo pri izgraditvi novega objekta NIKO Železniki, so bila v industriji v glavnem vsa sredstva uporabljena za izpopolnitev in obnovo opreme, tako da lahko leto 1957 označimo kot začetek intenzivne rekonstrukcije industrije, kar je v skladu s perspektivnim razvojem našega industrijskega okraja.

Od drugih panog je omeniti predvsem izdatne investicijske naložbe pri cestnem prometu, ki so se proti preteklim letom povečale skoraj za 200 %, s tem pa je ustvarjena podlaga za zadovoljitev potreb lokalnega prometa posebno glede delavskih prevozov v industrijska središča Kranj in Jesenice, mogoče pa bo v sezoni začeti tudi s povečanimi turističnimi prevozi.

V večji meri kot doslej so razpoložljivo amortizacijo za nadomestitev angažirala tudi gozdna gospodarstva, bodisi za popravilo cest ali pa za obnovo avtoparka in za manjše nabave gradbene mehanizacije.

Pri negospodarskih investicijah prihaja do izraza predvsem izredno povečanje stanovanjsko-komunalne graditve v industrijskih središčih. V letu 1957 so se v vlogi investitorja pri stanovanjski graditvi pojavila v večji meri tudi industrijska podjetja z najemanjem posojil iz občinskih stanovanjskih skladov kot rezultat odločnejše politike občinskih ljudskih odborov.

Pri stanovanjskih investicijah so v letu 1957 udeležene na novo tudi razne druge državne in bančne ustanove (OLO Kranj, bolnica na Golniku in Jesenicah ter Komunalna banka).

Na izredno povečanje drugih investicij vplivajo predvsem investicije iz zdravstvenih ustanov za izpopolnitev opreme (bolnica na Jesenicah, Golniku in v Begunjah), izgraditev zdravstvenega doma v Kranju, investicije komunalnih bank za izpopolnitev pisarniške in strojne opreme ter investicije s področja socialnega zavarovanja.

Razmerje med gospodarskimi in negospodarskimi investicijami je bilo po posameznih letih takole:

	v % od skupnih investicij		
	1955	1956	1957
Gospodarske investicije	88,8	81,6	72,8
Negospodarske investicije	11,2	18,4	27,2

Iz tega razmerja je razvidna spremenjena struktura investicij posebno za leto 1957, poudariti pa je tudi spremembo znotraj gospodarskih investicij, kjer se na račun industrijskih kažejo predvsem investicije v prometu.

b) Investicije v letu 1958

Izhajajoč iz smernic in ukrepov višjih družbenih planov in na podlagi že dovoljenih zveznih industrijskih kreditov za rekonstrukcije, predvidevamo, da bo obseg gospodarskih investicij v letu 1958 verjetno enak ravni iz leta 1957. Poleg že omenjenih zveznih kreditov za rekonstrukcije bodo v letu 1958 na razpolago v približno enakem obsegu tudi lastna sredstva gospodarskih organizacij, ki bodo sproščena po potrditvi sklepnih računov za leto 1957.

Zaradi blokiranja tekočih sredstev okrajnih in občinskih investicijskih skladov bo obseg financiranja v letu 1958 iz teh skladov zmanjšan.

Obseg negospodarskih investicij se bo v letu 1958 gibal verjetno na ravni iz leta 1957, ker bodo na razpolago zadostna sredstva občinskih stanovanjskih skladov, iz katerih se bodo v določenem delu financirale tudi šolske investicije. Zaradi blokiranja investicijskih sredstev ustanov s samostojnim financiranjem bodo, razen zdravstvenih ustanov, prizadete njihove investicije. Zaradi povečanja bančnih skladov iz poslovanja za leto 1957 se bodo povečale investicijske naložbe Komunalne banke.

V skladu s potrebami perspektivnega razvoja je pri uporabi investicijskih sredstev upoštevati poleg direktiv višjih družbenih planov še te smernice:

— gospodarske organizacije naj skrbijo, da bodo razpoložljiva sredstva lastnih skladov uporabljale smotno za rekonstrukcije in za obnovo obratnih naprav po investicijskih programih, ki morajo biti zasnovani z dolgoročno perspektivo. Pri tem je treba zlasti upoštevati obnavljanje zastarelih osnovnih sredstev in možnosti najekonomičnejše izvedbe oziroma nabave. Kolikor je mogoče, naj podjetja po-

trebno opremo nabavljajo predvsem na domačem tržišču;

— industrijska podjetja, ki dosedaj še niso izdelala dolgoročnih investicijskih programov, naj jih izdelajo v letu 1958, pri tem pa naj upoštevajo možnosti za ustanavljanje posameznih obratov tudi v gospodarsko manj razvitih občinah. Podjetja, ki pa so dolgoročne programe že izdelala, naj pa to možnost naknadno prouče;

— industrijska podjetja, ki so jim že ali pa še bodo v letu 1958 dovoljeni krediti za rekonstrukcije, naj skrbijo da bodo sredstva uporabljena natanko po potrjenih programih in v odrejenem roku z najekonomičnejšo izvedbo. Kontrola teh načel je naloga Komunalne banke okraja Kranj kot upraviteljice okrajnega investicijskega sklada, iz katerega je dovoljena kreditna soudeležba. Upravni odbor Komunalne banke okraja Kranj mora predlagati okrajnemu zboru proizvajalcev o tem trimesečna poročila s predlogi za morebitne ukrepe;

— s pravilno notranjo delitvijo čistega dohodka naj gospodarske organizacije zagotovijo postopno večanje lastnih skladov obratnih sredstev, to velja predvsem še za tiste gospodarske organizacije, ki povečujejo obseg rednega poslovanja in pri banki uživajo v ta namen posebne srednjeročne kredite. Pri tem je važno, da gospodarske organizacije skrbijo za ekonomsko uporabo skladov obratnih sredstev ter za njihovo čim hitrejšo obračanje, kar bo vplivalo tudi na zmanjšanje potrebe po kreditih za obratna sredstva;

— za vodenje gospodarske politike na podlagi teh smernic naj se v največji meri angažirajo predvsem organi delavske samouprave, ki so odgovorni za perspektivni razvoj svojih podjetij;

— delavski sveti in upravni odbori podjetij naj s svoje strani ustvarijo najtesnejšo povezavo z organi občinskih ljudskih odborov in nudijo v okviru možnosti in v skladu s predpisi iz svojih skladov materialno pomoč pri reševanju komunalnih problemov občine;

— gospodarske organizacije s področja gozdarstva, predvsem pa gradbeništva in drugih neindustrijskih panog, naj se že v letu 1958 na podlagi potrjenih investicijskih programov orientirajo v večji meri tudi na sredstva iz zveznih oziroma republiških investicijskih sredstev.

Občinski ljudski odbori morajo skrbeti, da bodo s prostimi sredstvi svojih skladov gospodarili perspektivno, zlasti pa je važno:

— da predvsem industrijsko razvite občine še nadalje vodijo tako politiko razdelitve sredstev stanovanjskih skladov, da bodo glavni nosilci kreditov industrijska podjetja in da se zidajo stanovanja s čim nižjo ceno za posamezno stanovanje;

— da se v industrijskih središčih, predvsem pa v Kranju, na Jesenicah in v Trzinu del sklada za zidanje stanovanj uporabi za šolske investicije, to je za zidanje osemletk;

— da se prenesena sredstva občinskih investicijskih skladov uporabijo izključno samo za investicije na področju kmetijstva, blagovnega prometa, turizma, obrti in za boljšo opremo komunalnih podjetij v mestnih središčih;

— da se bodo morebiti sproščena tekoča sredstva investicijskih skladov uporabljala tudi za obratna sredstva gospodarskim organizacijam s področja prej naštetih panog, če ugotovljenih potreb ni mogoče kriti z boljšo uporabo obratnih sredstev;

— da bodo občine celotno povečanje neobveznih proračunskih dohodkov nad proračunsko kvoto, ki je bilancirana z okrajnim družbenim planom, uporabile za negospodarske investicije, pri tem pa morajo imeti prednost šolske in zdravstvene investicije.

Prenesena sredstva okrajnega investicijskega sklada iz leta 1957 so v največjem delu že angažirana za neizčrpane kredite, ki jih je upravni odbor KB okraja Kranj dovolil v letu 1957 za investicije na področju industrije in trgovine, predvsem pa za soudeležbo pri predvidenem najetju zveznih kreditov za rekonstrukcije. Vsa prosta sredstva pa se morajo uporabiti za investicije na področju gradbeništva, cestnega prometa, grafične delavnosti, blagovnega prometa, turizma, gostinstva in obrti, pri tem pa naj upravni odbor Komunalne banke okraja Kranj upošteva predvsem tele momente:

— da se krediti razdeljujejo za potrebe, navedene v smernicah tega plana, ki obravnavajo zadevno panogo, predvsem pa za podjetja v mestih, industrijskih in turističnih središčih;

— da se krediti dovoljujejo s pritegnitvijo čim večje lastne udeležbe sredstev podjetja ali občine;

— da uživajo prednost tista podjetja že naštetih panog, ki prosijo za soudeležbo pri najetju kreditov iz zveznega ali republiškega investicijskega sklada.

Del sredstev okrajnega investicijskega sklada, ki je po predpisih namensko določen za kmetijske investicije, je v letu 1958 namenjen samo za izpopolnitev mehanizacije in za nabavo plemenske živine socialističnih kmetijskih posestev in za tista gradbena dela teh posestev, ki bodo zajeta v potrjenih ureditvenih načrtih ter za kreditiranje pri izločitvi nekmetijskih obratov iz sklopa KZ.

Predračun okrajnega kmetijskega sklada mora zajeti v letu 1958 tudi stroške za ureditvene načrte socialističnih kmetijskih posestev z območja celotnega okraja in del stroškov za arondacijo socialističnih kmetijskih posestev s pogojem, če polovico stroškov zagotovi iz svojih skladov prizadeti občinski ljudski odbor.

Drugi del

EKONOMSKI UKREPI ZA IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA OKRAJA KRANJ ZA LETO 1958

1

Amortizacija

Kmetijske organizacije in splošne kmetijske zadruge so oproščene plačevanja amortizacije za gradbene objekte, ki jih ne morejo uporabljati, s pogojem, da izda pristojni občinski svet po poprejšnji pritrditvi okrajnega sveta za kmetijstvo in gozdarstvo o neuporabljivosti teh objektov posebno odločbo.

2

Proračunski dohodki občin

a) Občinam pripadajo za kritje proračunskih izdatkov v celoti tile dohodki, ki se pobirajo na njihovem območju:

1. zemljarina od gospodarskih organizacij in drugih zavezancev v razmerju, ki se določa z občinskim družbenim planom v skladu s 97. členom zakona o sredstvih gospodarskih organizacij in z 2. točko odloka o prispevku iz dohodka in zemljarini, ki se odstopata gospodarskim organizacijam določenih dejavnosti (Uradni list FLRJ, št. 54/1957).

2. občinski prometni davek, vštveši davek na prodajo na drobno,

3. dopolnilni proračunski prispevek iz osebnega dohodka,

4. 58 % od obveznih in del od neobveznih občinskih doklad na kmečko dohodnino v razmerju, ki ga odreja občinski družbeni plan,

5. občinska doklada od obrtnikov in samostojnih poklicev,

6. državni prometni davek od vina in žganja, od obrtnikov, samostojnih poklicev in od nepremičnin, razen občine Cerklje, ki na teh dohodkih ni udeležena,

7. občinske takse,

8. dohodki občinskih uradov in ustanov,

9. drugi občinski dohodki.

b) Po poprejšnji odvedbi zveznega in republiškega dela so občine udeležene na proračunskem prispevku iz osebnega dohodka, pobranem na njihovem območju, v tehle odstotkih:

22,32 % občina Kranj in Tržič, Cerklje, Škofja Loka,

40,00 % občina Radovljica,

60,00 % občina Bled, Bohinj, Gorenja vas, Jesenice, Železniki in Žiri.

Na proračunskem prispevku od porabljenih sredstev sklada skupne porabe so udeležene vse občine v polni višini dela prispevka, ki preostane po odvedbi zveznega in republiškega deleža.

c) Po poprejšnji odvedbi samo zveznega dela obdržijo občine za kritje proračuna celotni ostanek proračunskega prispevka iz osebnega dohodka od pavšalistov na svojem območju.

č) Del pavšalnega prispevka iz dohodka komunalnih podjetij z območja občine pripada občinskemu proračunu v razmerju, ki se določa z občinskim družbenim planom.

d) Po poprejšnji odvedbi deležev, ki se po zveznih in republiških predpisih odvajajo v sklade in republiški proračun, so posamezne občine udeležene na ostanku dohodnine od kmetijstva, pobranem na njihovem območju, v tehle odstotkih:

50,89 % občina Škofja Loka,

1,92 % občina Cerklje,

7,95 % občina Gorenja vas,

100,00 % vse druge občine.

e) Po poprejšnji odvedbi dela za republiški proračun pripada občinam v celoti ostanek dohodnine od obrtnikov, samostojnih poklicev, od dohodnine v stalnem znesku in od prevoznijstva, ki se pobira na njihovem območju, razen občine Cerklje, ki na delu teh dohodnin ni udeležena.

f) Na dohodnini iz gozdarstva, ki se steka na posebnem zbiralnem računu kot okrajni dohodek, so posamezne občine udeležene v tehle odstotkih:

občina Bled	4,24 %
občina Bohinj	2,54 %
občina Gorenja vas	1,38 %
občina Jesenice	0,32 %
občina Kranj	0,91 %
občina Radovljica	4,21 %
občina Škofja Loka	1,61 %
občina Tržič	3,75 %
občina Železniki	2,64 %
občina Žiri	1,15 %

3

Proračunski dohodki okrajnega ljudskega odbora

Okrajnemu ljudskemu odboru pripadajo za kritje proračuna tile dohodki:

1. državne takse 100 %,

2. prometni davek od vrednotnic 100 %,

3. dohodki uradov in ustanov 100 %,

4. drugi okrajni dohodki 100 %,

5. del dohodnine od kmetijstva po odvedbi deležev za republiko in občine,

6. po odvedbi republiškega deleža preostala dohodnina od obrtnikov, samostojnih poklicev, v stalnem znesku in od prevoznijstva, ki se pobira na območju občine Cerklje,

7. državni prometni davek, ki se pobere na območju občine Cerklje od vina in žganja, obrtnikov, samostojnih poklicev in od prometa z nepremičninami,

8. del dohodnine iz gozdarstva, ki preostane po odvedbi dela za občinske proračune in

9. del proračunskega prispevka iz osebnega dohodka po odvedbi deleža za zvezo, republiko in občine,

10. Za polno kritje proračunske kvote lahko OLO po določbi 1. razdelka XIX. poglavja četrtega dela zveznega družbenega plana za leto 1958 uporabi kot

dohodek, ki ga ni treba vračati, 10% razpoložljivih sredstev okrajnega investicijskega sklada.

4

Prispevek iz dohodka gospodarskih organizacij

Na prispevku iz dohodka nepavšaliranih gospodarskih organizacij je OLO udeležen s 60% od dela tega prispevka, ki preostane po izločitvi zveznega in republiškega deleža.

Na prispevku iz dohodka pavšaliranih gospodarskih organizacij okrajni ljudski odbor, enako kot republika, ni udeležen.

5

Plan sečnje gozdov za l. 1958

Za leto 1958 se določajo te količine lesa za posek:

1. iz gozdov splošnega ljudskega premoženja, s katerimi gospodarita gozdno gospodarstvo Bled in gozdno gospodarstvo Kranj, skupno 133.503 m³ lesa bruto.

Od tega odpade:

- a) na gozdno gospodarstvo Bled 88.003 m³
b) na gozdno gospodarstvo Kranj 45.500 m³

V okviru te izrabe gozdov morata ti podjetji izpolniti plan ključnih sortimentov v višini 29.400 m³ celuloznega in jamskega lesa.

2. iz drugih gozdov skupaj 186.910 m³ lesa bruto, in sicer:

- iz gozdov SLP izven GG 8.610 m³
iz zasebnih gozdov 178.300 m³

3. na negozdnih zemljiščih 28.600 m³.

Iz vseh drugih gozdov in negozdnih zemljišč je treba v letu 1958 zagotoviti dobavo ključnih sortimentov v višini 37.800 m³ celuloznega in jamskega lesa.

Količine lesa za sečnjo v gozdovih zasebnega sektorja in na negozdnih zemljiščih znašajo:

Občina	gozdna zemljišča m ²	negozdna zemljišča m ²
1. Bled	12.800	5.000
2. Bohinj	11.200	5.500
3. Cerklje	9.000	600
4. Gorenja vas	18.500	1.500
5. Jesenice	18.500	6.100
6. Kranj	34.500	1.800
7. Skofja Loka	14.500	900
8. Radovljica	15.500	1.700
9. Tržič	12.900	1.200
10. Železniki	25.700	3.500
11. Ziri	5.200	800
Skupaj	178.300	28.600

6

Skladi

a) Okrajni investicijski sklad

I

V okrajni investicijski sklad se v letu 1958 šteka-jo sredstva po 5. razdelku XIX. poglavja zveznega in po 4. razdelku drugega dela okrajnega družbenega plana za leto 1958.

Uporaba sredstev okrajnega investicijskega sklada je odrejena z določbami 1. razdelka XIX. poglavja zveznega družbenega plana in s smernicami 2., 5. in 7. poglavja prvega dela tega plana.

II

Komunalna banka okraja Kranj dovoljuje posojila iz okrajnega investicijskega sklada po uredbi o investicijskih posojilih in uredbi o družbenih investicijskih skladih ter po smernicah prvega dela tega plana.

Brez natečaja se dovoljujejo samo soudeležbe pri najetju zveznih in republiških kreditov ter krediti za grafično delavnost.

b) Okrajni proračunski skladi

Naslednji okrajni proračunski skladi, in sicer:

- okrajni kmetijski sklad,
- okrajni gozdni sklad,
- okrajni cestni sklad,
- okrajni gasilski sklad,
- okrajni vodni sklad,
- okrajni sklad za gospodarske kadre,
- okrajni sklad za štipendije

formirajo svoja sredstva v letu 1958 v skladu z ustreznimi zveznimi in republiški predpisi ter iz dotacij okrajnega proračuna. Okrajnemu gozdnemu skladu pripada v letu 1958 40% cene stoječega in za posek določenega lesa iz gozdov SLP in 17,1% iz zasebnih gozdov.

Namenska uporaba sredstev teh skladov se določa s programi in predračuni dohodkov in izdatkov. Predračuni so sestavni del okrajnega proračuna.

7

Sredstva proračuna in skladov okraja Kranj

1. V letu 1958 bo okraj Kranj razpolagal s skupnimi dohodki za proračun v višini 657.000.000 din za financiranje proračunskih izdatkov v isti višini.

2. V letu 1958 bodo skupna razpoložljiva sredstva okrajnih skladov po odbitku vseh omejitev znašala:

	(v 000/din)
a) okrajni investicijski sklad	113.000
b) okrajni kmetijski sklad	16.058
c) okrajni cestni sklad	123.419
č) okrajni gozdni sklad	71.258
d) sredstva za redno vzdrževanje gozdov	165.250
e) okrajni vodni sklad	1.095

f) okrajni gasilski sklad	11.069
g) okrajni sklad za gospodarske kadre	89.601
h) okrajni sklad za štipendije	9.885
Skladi skupaj	600.615

2. člen

Ta odlok velja od 1. januarja 1958. Odlok se objavi v »Uradnem listu LRS« in v »Uradnem vestniku okraja Kranj«.

Št. 11-4/18-1958

Kranj, dne 18. marca 1958.

Predsednik OLO:
Miran Košmelj l. r.

53.

Na podlagi 47. člena zakona o razlastitvi (Uradni list FLRJ, št. 12-140/57) in v zvezi z 2. odstavkom 15. člena zakona o okrajnih ljudskih odborih (Uradni list FLRJ, št. 19-89/52) in določbami zakona o spremembah zakona o območjih okrajev in občin v LRS (Uradni list LRS, št. 17-77/58), je okrajni ljudski odbor Novo mesto na seji okrajnega zbora in na seji zbora proizvajalcev dne 12. julija 1958 sprejel

ODLOK

o razširitvi odloka o odškodninski tarifi za razlaščena stavbna zemljišča v okraju Novo mesto na območje občin Brežice, Senovo, Sevnica in Videm—Krško

I

Na območje občin Brežice, Senovo, Sevnica in Videm—Krško se razširja odlok o odškodninski tarifi za razlaščena stavbna zemljišča v okraju Novo mesto (Uradni list LRS, št. 27-165/57 in Uradni vestnik okraja Novo mesto, št. 9-124/57).

II

Ta odlok velja od osmega dne po objavi v »Uradnem vestniku okraja Novo mesto«.

Št. 01/6-4184/1-58

Novo mesto, dne 12. julija 1958.

Predsednik OLO:
Franc Pirkovič l. r.

54.

Na podlagi 35. in 36. člena zakona o razlastitvi (Uradni list FLRJ, št. 12-140/57) izdaja okrajni ljudski odbor Novo mesto na seji okrajnega zbora in na seji zbora proizvajalcev dne 12. julija 1958

ODLOK

o odškodninski tarifi za razlaščena zemljišča v okraju Novo mesto v letu 1958

1. člen

Odškodnina za popolno razlastitev kmetijskega zemljišča v vseh katastrskih občinah je enaka 10-kratnemu znesku enoletnega katastrskega dohodka tega zemljišča.

2. člen

Višina odškodnine za nerodovitno zemljišče, za katero se ne ugotavlja katastrski dohodek, znaša za 1 kvadratni meter 2 din.

3. člen

Če se kultura v naravi ne ujema s katastrskim stanjem, se vzame pri odločanju odškodnine za podlago stanje v naravi.

4. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v »Uradnem vestniku okraja Novo mesto.«

Št. 01/6-4185/1-58

Novo mesto, dne 12. julija 1958.

Predsednik OLO:
Franc Pirkovič l. r.

Pri primerjanju z izvirnikom se je ugotovilo, da je v besedilo odloka o nagradah in povračilih poslancem Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije, objavljeno v Uradnem listu LRS, št. 22-132/58 z dne 10. julija 1958, zašla napaka. Zato se daje

POPRAVEK

odloka o nagradah in povračilih poslancem Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije

Besedilo pod točko 3 č se pravilno glasi:

»č) za tajnika Ljudske skupščine, za člane Izvršnega sveta in za predsednika Republiškega zbora do 65.000 dinarjev,« medtem ko se pod d) črtajo začetne besede: »za predsednika Republiškega zbora.«

Št. 122/2-58

Ljubljana, dne 31. julija 1958.

Iz tajništva Ljudske skupščine
LR Slovenije